

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ
УМАНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Збірник матеріалів

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ
ПЕДАГОГІКИ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

12 ЖОВТНЯ 2023 Р.

УМАНЬ

ЗМІСТ		
<i>В. АКАТНОВ; Н. КОСТЕНКО</i>	РАННЯ ПРОФІЛАКТИКА ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	8
<i>І. АЛБУЛ</i>	ПАТРОНАТНЕ БАТЬКІВСТВО ЯК ФОРМА ТИМЧАСОВОГО ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	11
<i>І. АЛБУЛ В. БАЛДИНЮК</i>	ВОЛОНТЕРСТВО В УКРАЇНІ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ	13
<i>О. БАЛДИНЮК М. БАРСЬКА</i>	ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ	15
<i>О. БАЛДИНЮК В. РОМАНЮК</i>	ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ УЧНІВ ДО ВИБОРУ ПРОФЕСІЇ	18
<i>М. БЕСПАЛЬКО Т. КОЧУБЕЙ</i>	КОНСТРУКТ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ ІНКЛЮЗІЇ	21
<i>В. БІЛОУС Л. МОРГАЙ</i>	ДИСФУНКЦІОНАЛЬНІ (НЕБЛАГОПОЛУЧНІ) СІМ'Я	26
<i>Д. БОЄЧКО Н. КОСТЕНКО,</i>	СОЦІАЛЬНИЙ МОНІТОРИНГ ТА ПРОАКТИВНІ ЗАХОДИ ЯК МЕТОДИ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ	29
<i>О. БОЙКО</i>	СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОЛОДІ В УКРАЇНІ	34
<i>С. БОНДАР Л. МОРГАЙ</i>	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ	36
<i>Ю.ВАРИВОДА О. КРАВЧЕНКО</i>	СОЦІОКУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	38
<i>В. ВАСИЛЬЄВА Л. МОРГАЙ</i>	НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ	42
<i>Т. ВАСИЛЮК</i>	ПІДГОТОВКА МОЛОДІЖНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УКРАЇНІ	44
<i>Л. ВАСЬКО М.ТОМАШЕВСЬКА</i>	ФОРМИ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ У РОБОТІ З БАТЬКАМИ	47
<i>Ю. ВАСЮТІНА І. ШИМКО</i>	СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ	50
<i>В. ВІХЛЯЄВА</i>	ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОЇ ПРОТИАЛКОГОЛЬНОЇ ПРОГРАМИ «СІМЕЙНА РОЗМОВА», ЯК ПРОФІЛАКТИКА ВИНИКНЕННЯ АДИКТИВНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ У СТАРШОКЛАСНИКІВ	55
<i>Л. ГАСАНОВА</i>	РЕАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В РАМКАХ ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ	58
<i>І. ГІЛЄВА І. КАРПИЧ</i>	СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ПІДЛІТКАМИ «ГРУПИ РИЗИКУ» В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	61

<i>Я. ГЛУХ І. ГОНЧАР</i>	СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ	64
<i>З. ГОНТАРУК О. МАТРОС</i>	СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ, ЯКІ НАДАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	67
<i>І. ГОНЧАР</i>	РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСОБИСТОСТІ ТА ЙОГО РІВНІ	72
<i>М. ДАНЬШИН</i>	ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД ДО ПРОЯВУ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	75
<i>В. ДІДЕНКО В. ПОЛЄХІНА</i>	СОЦІАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ СУБ'ЄКТІВ ПРОБАЦІЇ	78
<i>І. ДУБОВА</i>	ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	82
<i>В. ДУБОСАРУ</i>	РОЗВИТОК ІНКЛЮЗИВНОГО ВОЛОНТЕРСТВА В УКРАЇНІ	87
<i>А. ДУКА Н. КОЛЯДА</i>	ФЕНОМЕН АГРЕСІЇ ТА АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	89
<i>Б. ЖОШКО</i>	ДИТЯЧА СУБКУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА: СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ	93
<i>О. ЖУКОВА А. БУЛДАКОВА</i>	ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЯМИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ	98
<i>А. ЗЕВДІЙ, М.ТОМАШЕВСЬКА</i>	ДО ПРОБЛЕМИ ФАСИЛІТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА	103
<i>Р. ЗУБКОВ</i>	ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ	105
<i>Р. ЗУБКОВ В. ЛЯШЕНКО</i>	РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ ДЕРЖАВИ	110
<i>В. ІОНОВ</i>	КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТОЮ	112
<i>І. ІОНОВА Ю. ІВАНЧЕНКО</i>	ПІДЛІТКОВИЙ КІБЕРБУЛІНГ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН	116
<i>І. ІОНОВА О. КАЗАНДЖИЄВА</i>	РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ПОЗАКЛАСНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ОНЛАЙН-СПІЛКУВАННЯ	119
<i>В. ІСАЧЕНКО Н. КУЧЕР</i>	РОЛЬ І МІСЦЕ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЯХ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	122
<i>Д. КАРДАШ Н. КОСТЕНКО</i>	ЗАКОНОМІРНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	127
<i>І. КАРПИЧ</i>	ПРОФІЛАКТИКА СОЦІАЛЬНОГО СІРІТСТВА ДІТЕЙ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	130
<i>Н. КЛИМЕНКО</i>	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ	134

<i>Ю. ПІДВАЛЬНА</i>	ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	
<i>А. КОВАЛИШИНА І. ГОНЧАР</i>	ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ	137
<i>В. КОЗАК Л. МОРГАЙ</i>	ЗМІСТ ТА ЗАВДАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ	140
<i>Н. КОЛЯДА Н. ПОЛЩУК Н. КОЛЯДА</i>	ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	143
<i>Т. КОЧУБЕЙ</i>	ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ	148
<i>А. КРИВОШЕЄНКО І. ГОНЧАР</i>	ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ	150
<i>Ю. КУШПА- СУРДІНА</i>	СОЦІАЛЬНІ СТЕРЕОТИПИ ЩОДО ЖІНКИ-КЕРІВНИКА	154
<i>А. ЛУНА Н. КОСТЕНКО</i>	ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ЦЕНТРАХ ЗАЙНЯТОСТІ	158
<i>О. ЛУЦИШИН Н. КОСТЕНКО</i>	КАНІСТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	161
<i>Н. МАКАРЕНКО</i>	АКТИВІЗАЦІЯ ЗАХИСНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	164
<i>Т. МАЛЯР</i>	СУЧАСНА СИСТЕМА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ	167
<i>О. МАТРОС</i>	РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	173
<i>Т. МЕДІНА</i>	АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА МЕДІАЦІЯ» В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОП «СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»	178
<i>В. МЕЛЕШ</i>	ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	181
<i>Л. МЕЛЬНИК</i>	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	184
<i>О. МЕЛЬНИК М. ШИМКО</i>	СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ ТА МОЛОДДЮ В РАМКАХ РУХУ ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА УКРАЇНИ	187
<i>Т. МЕЛЬНИЧУК Н. КОСТЕНКО</i>	СОЦІАЛЬНИЙ СТЕРЕОТИП ЯК ПСИХОЛОГІЧНЕ ЯВИЩЕ: ПОНЯТІЙНИЙ АНАЛІЗ	187
<i>В. МИГОВИЧ</i>	ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	191

<i>Я. МУДРИЙ М. ПРОДАНЧУК</i>	СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ПІДТРИМКА ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ	194
<i>М. НАГОРНА О. ГОНЧАРЕНКО</i>	ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ СХИЛЬНОСТІ ДО АСОЦІАЛЬНИХ ПРОЯВІВ У ПОВЕДІНЦІ ПІДЛІТКІВ, СПРИЧИНЕНИХ ВОЄННИМИ ДІЯМИ	197
<i>М. НЕМЕШ</i>	РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО КЕРІВНИКА В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	201
<i>О. ОВЧАРЕНКО</i>	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	205
<i>О. ОМЕЛЬЧЕНКО</i>	АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ІННОВАЦІЇ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДЛЯ РОБОТИ З СУЧАСНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ ПРОБЛЕМАМИ	208
<i>Р. ПАНЧЕНКО</i>	ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ І БІЖЕНЦЯМИ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	212
<i>В. ПІДВИСОЦЬКИЙ Н. КОСТЕНКО</i>	СКЛАДНІСТЬ ПРОФЕСІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА	215
<i>Я. ПЕРЕТЯТКО, В. ПОЛІВОДА</i>	ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗІЇ В УКРАЇНІ	220
<i>О. ПОПКО</i>	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ	223
<i>І. РАЗМОЛОДЧИКОВА</i>	ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ ЯК СПОСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО РЕЗУЛЬТАТУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СФЕРИ	224
<i>В. РИТЧЕНКО</i>	ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	229
<i>С. РОЄНКО Л. ТКАЧЕНКО</i>	ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА ОBOB'ЯЗКІВ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	232
<i>О. РОМАНЕНКО О. МАТРОС</i>	СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «НЕГАТИВНІ ПРОЯВИ» СЕРЕД ДІТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	236
<i>Г. САВЧУК- ГОЛОВНЯ</i>	СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКАМ ДІТЕЙ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	239
<i>І. САРАНЧА</i>	ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ І ПРАКТИЧНІ ВИКЛИКИ	242
<i>А. СЕБЕНКОВА Л. МОРГАЙ</i>	ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ НАВЧАННЯ	245
<i>Ю. СЕРБАЛЮК</i>	НОРМАТИВНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО КОМПОНЕНТУ	248
<i>М. СКІЛЬСЬКА</i>	ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	252
<i>А. СОБОЛЄВА, А. ПОЛЯНИЧКО</i>	СІМЕЙНЕ НЕБЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА ЙОГО СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА	256

<i>В. СТАРОСТА</i>	ТЕХНІЧНА ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	260
<i>Н. СТЕЦА</i>	АКТУАЛЬНІТЬ ФОРМУВАННЯ ВІДНОСИНИ МІЖ ОСОБАМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ І СОЦІАЛЬНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ	263
<i>А. СУМЦОВА О. ГОНЧАРЕНКО</i>	СОЦІАЛЬНА РОБОТА У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК: ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД	267
<i>І. СУХОДОЛЯ</i>	ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА УМОВА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІСІ	272
<i>О. ТЕРНОВЦІ</i>	АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	278
<i>М. ТОМАШЕВСЬКА О. ШНІЦЕР</i>	МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	282
<i>Н. КОСТЕНКО В. ТОМЧУК</i>	ПРОФЕСІЙНИЙ ВІДБІР АБІТУРІЄНТІВ НА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ «СОЦІАЛЬНА РОБОТА» У США	284
<i>М. ФЕДОРОВ</i>	ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СОЦІАЛЬНІЙ ТА БЕЗПЕКОВІЙ СФЕРІ В УКРАЇНІ	288
<i>Л. ФЕДОТОВА Н. КОЛЯДА</i>	РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ В СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ	293
<i>Ю. ХАУЛЯК О. ГОНЧАРЕНКО</i>	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ МЕТОДУ ГЕНДЕРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	297
<i>К. ЧЕРНІКОВА О. ШЕВЧУК</i>	СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ЯК СПЕЦИФІЧНА СИСТЕМА ВЗАЄМОДІЇ СОЦІАЛЬНИХ СУБ'ЄКТІВ	301
<i>Є. ЧУГАЙ</i>	СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ	304
<i>О. ШЕВЧУК</i>	ДІАГНОСТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОДОЛАННЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	307
<i>Д. ЩУКІНА</i>	ЗАКОНОДАВЧІ АСПЕКТИ ОСВІТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ПРОСТОРІ	313
<i>О. ЯКУШЕВ В. СВИЩЕНКО Є. МЕЛЬНИК</i>	ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	316
<i>В. ЯРМОЛЮК</i>	ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	318

ДИСФУНКЦІОНАЛЬНІ (НЕБЛАГОПОЛУЧНІ) СІМ'Ї

Сім'єю вважають динамічну малу групу людей, які разом проживають, пов'язані родинними стосунками (шлюбу, кровної спорідненості, усиновлення, опіки), спільністю формування і задоволення соціально-економічних та інших потреб, взаємною моральною відповідальністю. Сім'ю також визначають як соціальний інститут, що характеризується спільною формою взаємин між людьми, в межах якого здійснюється основна частина їхньої життєдіяльності. Сьогодні сім'ю розглядають як провідний чинник соціалізації особистості, оскільки вона є персональним середовищем її життя та розвитку [2].

Дисфункціональні сім'ї – це сім'ї педагогічно неграмотні, з деформованими ціннісними орієнтаціями, деструктивними і конфліктними відносинами подружжя, дітей і батьків [3].

Найважливішими характеристиками сім'ї є її функції, серед яких виділяють такі:

– виховна (сім'я задовольняє індивідуальні потреби чоловіка та жінки в материнстві та батьківстві, в контактах з дітьми, їхньому вихованні і можливості реалізувати себе в дітях; забезпечує соціалізацію дітей і підготовку нових членів суспільства);

– господарсько-побутова (сім'я задовольняє матеріальні потреби, що сприяє збереженню соматичного здоров'я, відновленню затрачених у різних видах діяльності фізичних сил);

– емоційна (сім'я задовольняє потребу в симпатії, повазі, визнанні, емоційній підтримці, психологічній захищеності, сприяє збереженню психічного здоров'я, емоційній та особистісній стабільності);

– духовного спілкування (сім'я задовольняє потребу у спільному проведенні дозвілля, сприяє духовному збагаченню й розвитку членів сім'ї);

– первинного соціального контролю (сім'я забезпечує виконання соціальних норм членами сім'ї) [3].

Реалізуючи свої функції, сім'я задовольняє певні важливіші природні потреби людини, а з іншого боку, дає змогу людині досягнути певних цілей у спілкуванні, особистісному та духовному зростанні. При цьому з розвитком сім'ї цілі закономірно змінюються відповідно до нових соціальних умов.

Найважливішою особливістю сімейних функцій є їхня, комплексність, основана на взаємодії родичів. Кожна потреба, яка задовольняється сім'єю, може бути реалізована і без її участі, але тільки у сім'ї ці потреби можуть бути задоволені комплексно і оптимально.

Сім'я як соціальний інститут в наші дні переживає істотні зміни. Соціально-економічні реформи погіршили становище багатьох сімей, дітей, молоді. Зростає небезпечна тенденція самоусунення частини батьків від виховання дітей, що має свій вияв як у фактичному обмеженні виконання своїх обов'язків щодо дитини, у перекладанні цих обов'язків на родичів, так і в офіційній (юридично оформленій) відмові від виховання та утримання дитини.

Виховна функція сім'ї – одна з її основних. На виховання дітей у сім'ї впливає характер стосунків між батьками і дітьми, іншими членами сім'ї, ставлення батьків до праці, їхні інтереси, ціннісні орієнтації, загальний і культурний рівень тощо. На формування характеру дитини, її ставлення до навколишнього середовища має вплив моральна, емоційно-психологічна та трудова атмосфера сім'ї, життєвий і професійний рівень батьків, їхнє уміння спілкуватися з дітьми та один з одним [1].

Негативні соціально-економічні процеси впливають на можливості реалізації виховної функції сучасної сім'ї. Відбувається обмеження матеріальних умов повноцінного функціонування сім'ї, погіршення загального стану здоров'я населення, звуження сімейного спілкування (за рахунок надання пріоритету телебаченню, комп'ютеру), обмеження можливостей повноцінного сімейного відпочинку, зміни ієрархії цінностей суспільства та окремих особистостей тощо. Тому сім'ї поділяють на:

– сім'ї, що нормально функціонують – такі, які відповідально й диференційовано виконують усі функції, внаслідок чого задовольняється потреба у зростанні й змінах як сім'ї загалом, так і кожного її члена;

– дисфункціональні сім'ї – такі, в яких виконання функцій порушується, внаслідок чого у подружній, батьківській, матеріально-побутовій та інших сферах життєдіяльності не досягаються цілі родичів і суспільства загалом.

В основі порушення функцій сім'ї можуть лежати найрізноманітніші чинники: психологічна несумісність подружжя, відсутність навичок і низька культура спілкування, погані умови життя і т. ін. [3].

Отже, однією з найактуальніших проблем суспільства є зростання кількості сімей, які не здатні або й не бажають створити умови для нормального розвитку дитини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Професійна підготовка соціальних працівників / соціальних педагогів в Україні. URL: <https://studentam.net.ua/content/view/3826/114/>.
2. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с URL: https://www.researchgate.net/profile/Tetyana_Semigina3/publication/342003632_Sucasna_socialna_robota/links/5eddf6ae299bf1d20bd86768/Sucasna-socialna-robota.pdf.
3. Чалова Н. О. Дисфункціональні сім'ї: поняття та особливості їх створення. URL: <http://appsychology.org.ua/data/jrn/v10/i25/54.pdf>.